

Ne reformě zemědělské politiky

(fia) – České zemědělské a potravinářské nevládní organizace, jejichž členové uvádějí na trh zhruba devadesát procent v tuzemsku vyprodukovaných potravin, se připojily k desítkám dalších organizací napříč Evropou a odmítly jak první návrh zemědělského rozpočtu Evropské unie na období 2028 až 2034, tak i společné zemědělské politiky (SZP) EU. Ve společném materiálu varovaly, že takto rozsáhlá reforma jednoho z pilířů evropské integrace, jak ji předložila Evropská komise, bez diskuse s odbornou zemědělskou veřejností a bez jakékoliv dopadové studie, může poškodit potravinovou bezpečnost Evropy. Informovala o tom tisková mluvčí Agrární komory ČR Barbora Pánková.

Zástupci zemědělského a potravinářského sektoru Agrární komora ČR, Potravinářská komora ČR, Zemědělský svaz ČR, Iniciativa zemědělských a potravinářských podniků, Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů, Společnost mladých agrárníků ČR a PRO-BIO – Svaz ekologických zemědělců, odmítají snížení rozpočtu z důvodu inflace v uplynulých letech. Dále nesouhlasí se zrušením dvoupilířové struktury, podkopáním ekonomického rozměru a konkurenceschopnosti evropského zemědělství a v neposlední řadě také s předložením návrhu bez řádných dopadových studií. Požadují proto zásadní přepracování celého záměru.

Ačkoliv věcně vymezení budoucí společné zemědělské politiky EU je primárně v návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví podmínky provádění podpory unie v rámci společné zemědělské politiky na období 2028 až 2034, nevládní organizace považují

rovněž za důležité poukázat na zásadní rámcové a strukturální změny. Ty totiž určují podmínky a limity pro následné provádění společné zemědělské politiky EU a mají zásadní dopad na zemědělství, venkov a potravinovou bezpečnost v Evropě. Zmíněné rozhodující nevládní organizace, které sdružují nejen zásadní část tuzemské zemědělské prvovýroby, ale také zpracování potravin, se proto dohodly na společné pozici k návrhům evropského zemědělského rozpočtu i evropské zemědělské politiky po roce 2027 a předaly ji 20. srpna eurokomisaři pro zemědělství a potravinu Christophu Hansenovi během jeho návštěvy agrosalonu Země živitelka v Českých Budějovicích. Současně dostalo dokument k dispozici také Ministerstvo zemědělství pro zapracování do národního poze.

Pánková připomněla, že zemědělci a potravináři napříč Evropou už proti návrhům několikrát protestovali. Dne 16. července, tedy v den jejich zveřejnění, se jich v Bruselu shromáždilo kolem pěti set přímou pod okny

Berlaymontu, kde sídlí Evropská komise. Následovala protestní akce 21. října ve Štrasburku, kde zasedá Evropský parlament, a další protesty se patrně uskuteční ještě do Vánoc.

Přehled požadavků nevládních organizací s jejich odůvodněním:

1. Absence dopadové studie

Navržený rámec není doprovázen řádnou dopadovou studií, přestože navrhuje zásadní strukturální a finanční změny v rámci budoucí společné zemědělské politiky EU (SZP), politiky soudržnosti a dalších oblastí. To brání odpovědnému vyhodnocení dopadů na členské státy, příjemce podpor i na soudržnost unie jako celek.

2. Rozpor s usnesením Rady a zprávou z vlastní iniciativy COMAGRI

Návrh ignoruje usnesení Rady EU i zprávu z vlastní iniciativy Výboru pro zemědělství (COMAGRI) Evropského parlamentu, ve kterých zazněl apel na

zachování dvoupilířové struktury SZP, adekvátní navýšení financování SZP a zásadní snížení byrokracie a administrativy.

3. Neakceptovatelné snížení rozpočtu SZP

Navržený víceletý finanční rámec (VFR) znamená nominální snížení rozpočtu SZP o 22 %, ale reálný pokles rozpočtu o více než 45 % při započítání inflace, v případě ČR jde o pokles až o 55 %. To v důsledku povede k dalšímu oslabování konkurenceschopnosti evropského zemědělství, které čelí rostoucí regulaci, globalizaci trhu a klimatickým výzvám a také k ohrožení přijatých environmentálních závazků.

4. Zrušení dvoupilířové struktury SZP

Dvoupilířová struktura SZP reflektovala odlišné cíle a nástroje, proto se nejedná o krok správným směrem. Zachování oddělených zemědělských fondů (I. a II. pilíř) a s nimi související samostatná nařízení Rady a EP dávají prostor pro využití nejen stávajícího institucionál-

ního zázemí, ale rovněž robustního administrativně-kontrolního systému (včetně IT infrastruktury), do které se za posledních desetiletí investovaly značné finanční prostředky. Jen tato změna systémů bude nákladná, časově a věcně náročný proces. Zkomplikuje se také vyhodnocování postupu sblížení platby I. pilíře, kdy zejména státy střední a východní Evropy stále čelí nižší úrovni podpor (prvního pilíře) v přepočtu na hektar způsobilé půdy v daném státu. Dojde-li ke zrušení pilířové struktury, musí ČR trvat na principu narovnávání celých obálků pro SZP pro jednotlivé členské státy.

5. Absence hodnocení ekonomických dopadů ve sledování rozpočtových výdajů a výkonnosti

V příloze nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví rámec pro sledování rozpočtových výdajů a výkonnosti a další horizontální pravidla pro programy a činnosti unie dochází k hodnocení pouze environmentálních a sociálních

vlivů, a to ještě na zcela neobjektivní škále 0–40–100 %. Zcela chybí hodnocení ekonomických dopadů, a to i přes to, že všichni představitelé Evropské komise neustále hovoří o třech pilířích udržitelnosti a důležitosti zlepšit ekonomickou udržitelnost Evropy. Je také zcela nepřipustné, aby například opatření do investic pro welfare zvířat, digitalizace nebo do infrastruktury venkovských oblastí měla u všech hodnocených bodů 0 %. Toto hodnocení popírá základní smysl těchto investic a realitu jejich dopadů.

6. Riziko soutěže národních rozpočtů a nastavení spravedlivého rozdělení rozpočtu

Návrh stanovil pouze minimální úroveň spolufinancování členských států bez stanovení horních stropů. To vytváří tlak na národní rozpočty a riziko soutěže mezi státy s odlišnou fiskální kapacitou. Bohatší státy si „připlatí“ více, a tím dojde k narušení rovnosti podmínek v rámci jednotného trhu.

(Pokračování na str. 9)

Změny nebude možné snadno vrátit

(fia) – Svůj konkrétní postoj k představené reformě společné zemědělské politiky vyjádřili i představitelé nevládních organizací, kteří se shodli na společné pozici k návrhům evropského zemědělského rozpočtu i zemědělské politiky po roce 2027.

Prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal:

„Pro budoucnost výroby potravin v Evropě je nyní naprosto zásadní, jak bude vypadat společná zemědělská politika Evropské unie po roce 2027. Plnění ambiciózních environmentálních a dalších cílů, z nichž EU zjevně nehodlá slevit, i když na jejich realizaci zůstává ve světě

Prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal Foto archiv

prakticky sama, musí někdo zaplatit. Proto už od letošního jara, kdy se o zásadní reformě agrární politiky a také škrtech v rozpočtu začalo mluvit, protestují zemědělci a potravináři napříč Evropou včetně českých. Není divu, protože na tom závisí jejich živobytí a mělo by na tom záležet i všem ostatním, kdo chtějí mít v nabídce kvalitní potraviny z domácí produkce. Bru-

sel má nyní moc ovlivnit, jak bude vypadat výroba potravin v Evropě dalších nejen sedm let, ale i několik desetiletí. Evropská komise totiž může svými rozhodnutími způsobit změny, které nebude možné tak snadno vrátit. Nevypadá to ale, že si to bruselské úředníky uvědomují. K zemědělským a potravinářským nevládním organizacím se přidávají už také vlády jednotlivých států, které mají rovněž obavy jako my, a požadují přepracování návrhů komise. Naše požadavky podpořilo už 17 zemí včetně Česka, Francie, Polska nebo Itálie. My jsme nadále připraveni společně se zemědělci a potravináři z dalších zemí protestovat tak dlouho, jak bude třeba.”

Prezidentka Potravinářské komory ČR Dana Večeřová:

„Nový návrh Víceletého finančního rámce EU není vizi, ale chaotickým dokumentem, který ohrožuje evropskou potravinovou soběstačnost a konkurenceschopnost firem. V současné podobě je to nebezpečný nesmysl, který musíme z principu odmítnout.

Největší rána míří na potravinářství. Sektor, který zajišťuje

Prezidentka Potravinářské komory ČR Dana Večeřová Foto archiv

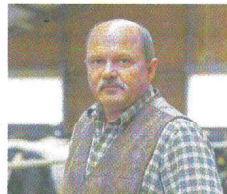
naši soběstačnost a zaměstnává tisíce lidí, v návrhu téměř chybí. Podpora má být nově vyjmuta ze společné zemědělské politiky EU a přesunuta do strukturálních fondů. To je fatální chyba. Potravináři nebudou soupeřit se zemědělskými podniky, ale s projekty na stavbu dálnic, energetických sítí nebo místních chodníků. Budou muset bojovat v soutěži s politicky silnějšími resorty. V situaci, kdy je potravinářství v Česku už teď na vedlejší koleji, hrozí jeho úplné odsunutí.

Návrh navíc hází odpovědnost na členské státy s tím, že si mohou přidat peníze z národních rozpočtů. Spolehat na českou politickou vůli, která v minulosti investiční dotace zrušila, je hazard. K tomu se přidává nesou-

lad mezi příjmy a výdaji. Komise totiž navrhuje nové korporátní daně. A jelikož je daň navržena z obrátu, dopadne i na firmy, které v důsledku tlaku Green Dealu nebudou ziskové, ale přesto budou muset odvádět do bruselské pokladničky desíatek. Jde o absurdní paradox: v energeticky náročném potravinářství Evropa trestá firmy novými daněmi a zároveň je nepodporuje v klíčových investicích, čímž ohrožuje jejich existenci. Tento finanční návrh je politické a ekonomické ohrožení. Odsouvá klíčový sektor, staví ho do nesmyslné konkurence a trestá firmy novými daněmi bez zajištění stability. Česká vláda musí bránit národní zájmy a dokument, který ohrožuje naše bezpečnost a hospodářství, v Radě jednoznačně odmítnout.”

Místopředseda Iniciativy zemědělských a potravinářských podniků Jiří Milek:

„Předvídatelné podmínky a stabilní prostředí jsou naprosto klíčové pro podnikání v jakémkoliv oboru. Pro zemědělce a potravináře to platí dvojnásobně, protože jakožto producenti rychloobrátkového zboží podléhají rychlé změně se už tak

Místopředseda Iniciativy zemědělských a potravinářských podniků Jiří Milek Foto archiv

potýkají všechny články v rámci dodavatelsko-odběratelské vertikály s poměrně velkou mírou nejistoty. Práce zemědělců závisí na rozmarech počasí, zpracovatelé si zase musí zajistit dostatek kvalitní suroviny pro výrobu potravin. K tomu nám Evropská unie nakládá stále nové povinnosti, které musíme plnit, a dobrým zvykem v Česku je být na národní úrovni ještě přísnější. Přitom není pochopitelné proč, v omezení spotřeby přípravků na ochranu rostlin vedeme a totéž platí například pro welfare hospodářských zvířat. A mohl bych uvést řadu dalších příkladů. Pokud se podmínky pro produkci potravin ještě ztíží – k čemuž Brusel nyní směřuje – produkční podniky začnou utlumovat své aktivity a přeorientují se

na něco jiného. Přitom právě tyto podniky jsou hlavními dodavateli potravin do obchodů velkých nadnárodních řetězců a bez nich ještě posílí dovozy ze třetích zemí, kde naše přísné standardy dodržovat nemusí. Důležitým aspektem podnikání je udržitelnost, což ostatně hlásá i Evropská unie, ale nechová se tak. Otázkou je, jestli je vůbec jejím záměrem zachovat produkci potravin v Evropě.”

Předseda Zemědělského svazu ČR Martin Pýcha:

Předseda Zemědělského svazu ČR Martin Pýcha Foto archiv

„Evropská zemědělská politika se musí vrátit k realitě. Návrh nové SZP nefere, jak zajistit potraviny pro Evropu, ale jak ušetřit na těch, kteří je vyrábějí.

(Pokračování na str. 9)

(Pokračování ze str. 8)

Je nutné stanovit i maximální limity národního spolufinancování (např. na úrovni 70 %), aby se zabránilo vzniku této situace. Je třeba si uvědomit, že čím nižší bude celkový rozpočet EU na SZP, tím větší váhu bude představovat možnost navýšení prostředků SZP formou kofinancování. V této souvislosti je třeba rovněž připomenout, že mezi členskými státy jsou stále značné rozdíly z pohledu celkových národních obalů z fondů EU. Vzhledem k tomu, že s dvouplířovou strukturou SZP návrh EK nadále nepočítá, je nezbytné nutné dosáhnout srovnatelnosti národních obalů.

7. Farm Stewardship a sociální podmíněnost

Navzdory snahám o zjednodušení návrh nijak nepokročil v tomto směru dál a zachovává jak prvky zemědělské podmíněnosti (Farm Stewardship), tak sociální podmíněnosti pro zbytek žadatelů v obdobné poloze jako dosud. Takový přístup je neakceptovatelný a je třeba jak oblast požadovaných standardů, tak oblast sociální podmíněnosti razantním způsobem revidovat, a to zejména s ohledem na fakt, že pro budoucí SZP nedochází k nářitu rozpočtu.

8. Degresivní podpora příjmů na plochu

Je pochopitelná potřeba určitého přerozdělení finančních prostředků od větších zemědělců k menším, ale navrhovaná opatření, tj. agresivní degresivita a tvrdý povinný strop na 100 000 eur-rech nejsou správnými opatřeními, jak toho dosáhnout. Nezhledují totiž specifika v jednotlivých členských státech, zejména pak v České republice. Při rozmezí platby 130–240 eur/ha by se strop týkal zemědělců mezi 870 a 1610 ha a degresivita by se začala negativně projevovat již přibližně mezi 80 a 150 ha. S ohledem na tuzemskou zemědělskou strukturu by zastropování zasáhlo zhruba 2000 zemědělských podniků, kteří produkují kolem 80 % celkové české zemědělské produkce. Negativní dopad do příjmů by to představovalo pro dalších 6000 zemědělských podniků, jejichž produkce se může blížit 95 % všech v České republice produkovaných potravin. Opět zde chybí dopadová studie, která by vyhodnotila odlišné struktury sektorů členských zemí s důrazem na celoevropskou potravinovou soběstačnost ve středně a dlouhodobém horizontu.

Návrh rovněž nijak nezohledňuje sociální rozměr farem, na které navržený systém dopadne

nejhůře, jež jsou však zároveň významnými zaměstnavateli ve venkovských oblastech. Proto je nezbytné nutné, aby součástí tohoto nástroje byla povinnost členského státu, před provedením vlastní degrese a uplatnění stropu podpor, zohlednit pro krácení těchto podpor nejprve mzdové odpočty za zaměstnance a také sociální a zdravotní odvody.

Rovněž je velmi nejasné a nedostatečně popsán záměr, aby peníze byly vypláceny jen aktivním zemědělcům, ale definice vykonávání alespoň minimální úrovně zemědělské činnosti je zcela nedostatečná.

Omezení maximální částky podpor vztahující se na všechny podniky pod kontrolou jedné fyzické nebo právnické osoby považují organizace také za problematické. Přestože v těchto subjektech může mít jedna fyzická osoba kontrolní nebo rozhodující podíl, praktické řízení a užitek z hospodaření jsou často kolektivně sdíleny s desítkami až stovkami drobných vlastníků a zaměstnanců. Navržené omezení by znamenalo, že pokud má jedna osoba (např. předseda družstva nebo většinový vlastník) kontrolní vliv nad více podniky, všechny tyto podniky by byly považovány za jeden subjekt pro účely limitu přímých plateb

(100 000 eur). V důsledku toho by desítky minoritních spoluměstníků mohly přijít o nárok na přímé platby, a to bez svého zavinení, pouze na základě struktury vlastnictví. Ustanovení této podobě demotivuje investice do zemědělských podniků, protože každý kapitálový vstup s rozhodujícím vlivem bude znamenat dramatické snížení podpory.

9. Platba pro malé zemědělce

Platba pro malé zemědělce v navržené podobě s navýšením na 3000 eur za rok může vést k postupu, kdy vlastníci nevykonávají reálné zemědělskou činnost, obhospodařování ploch ponechají výhradně na třetích osobách (např. formou služby) a současně budou ve větší míře než doposud žádat o tuto platbu. Ačkoliv textace zároveň indikuje požadavek na příjemce ve smyslu zemědělské aktivity s příspěvkem k potravinové bezpečnosti, bude velmi komplikované jednak takové nastavení parametricky ukotvit, jednak jej v reálu zhodnotit, aby nedocházelo k obcházení. Úroveň podpory a její nastavení je třeba revidovat.

10. Vázaná podpora příjmu na produkci

Finanční přiděl na intervence na podporu příjmů vázaných na

produkcii je v návrhu omezen na maximálně 20 % příspěvku Evropské unie stanoveného členským státem v plánu na intervenci, což činí kalkulaci poněkud nepřehlednou. Tento procentní podíl může být zvýšen maximálně o 5 procentních bodů za předpokladu, že částka odpovídající procentnímu podílu přesahujícího 20 % je přidělena na bílkovinné plodiny. Při neznalosti vlastní obálky pro ČR a nastavení subobalů pro relevantní opatření sloužící jako referenční úroveň pro výpočet obálky pro opatření směřovaných na podporu příjmů vázaných na produkci se obtížně hodnotí dostatečnost/nedostatečnost navrženého ring-fencingu. Každopádně finální částka pro tuto formu podpory by měla být proti stávajícímu období reálně navýšena minimálně o hodnotu kumulované inflace v ČR za poslední roky.

11. Nový korporátní příspěvek pro Evropu (CORE)

Ten by se vztahoval na společnosti daňově rezidentní v EU a na stále provozovny subjektů ze třetích zemí s ročním čistým obrátem nad 100 mil. eur. Výše příspěvku by byla stanovena paušálně podle čtyř pásem obrátu a odváděla by se každoročně prostřednictvím členských

států. Takto nastavená hranice je v českých podmínkách pro potravinářský sektor nízká a zasáhla by nejen nadnárodní koncerny, ale i řadu středně velkých a rodinných podniků s nízkými maržemi a omezenou administrativní kapacitou. Příspěvek je navíc koncipován podle obrátu, nikoli ziskovosti, což může v odvětví s nízkými maržemi znamenat neúměrné zatížení firem, které své zisky reinvestují do výroby a místní ekonomiky. Zavedení CORE by pro dotčené podniky znamenalo nejen finanční odvod, ale i zvýšenou administrativní zátěž v době, kdy čelí dalším unikátním požadavkům. Podniky ze třetích zemí bez provozovny v EU by této povinnosti nepodléhaly, což by vytvářelo konkurenční výhodu dovozcům z mimoevropských zemí, a absence zrcadlových doložek v obchodních dohodách EU by prohloubila nerovné podmínky na trhu. Přenesení nákladů příspěvku do cen by mohlo vést ke zdražení potravin, oslabení domácích výrobců a posílení dovozů, zejména na trzích s nízkou preferencí domácí produkce, jakými jsou Česká a Slovenská republika.

(Zdroj: Agrární komora ČR)

(Pokračování ze str. 8)

Hrozí tak, že se stane spíše nástrojem k omezování produkce a přerozdělování stále menšího veřejného rozpočtu. Z toho se mohou radovat jediné dovozci potravin. Zemědělství nesmí být o dotacích, nýbrž o schopnosti vyrábět kvalitní a cenově dostupné potraviny v konkurenci s ostatními zeměmi. V době klešajících veřejných prostředků musíme využít příští programovací období SZP právě k tomu, abychom se závislosti na dotacích zbavili. To znamená, aby si zemědělci na sebe vydělali svoji vlastní práci. Ostatně neefektivnější péče o krajinu a půdu je taková, kterou vykonává zemědělec, jenž na té půdě hospodář.

Manažerka PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců Kateřina Urbánková:

„Celý návrh ze strany Evropské komise vnímám jako první 'výkop', na kterém se musí následující dva roky intenzivně pracovat, a proto je potřeba se vůči některým aspektům vymezit již nyní, na začátku debaty. Za nás je samozřejmě úplně špatné rozpočtové stránka. Osobně vnímám zemědělství jako jednu z klíčových oblastí v této nejisté době a rozpočtové skryté podle návrhu komise, jakkoliv chápu potřebu posílit jiné politiky a priority, jsou špatné. Máme před sebou mnoho výzev – změnu klimatu, úbytek opylovačů, ztrátu biodiverzity, špatnou kvalitu vody, generační obměnu, potřebu posílit konkurenceschopnost farem, motivovat je k péči o krajinu, vytváření krajinných prvků, sdružování, zpracování atd. A chceme-li toto realizovat, je třeba investovat finanční prostředky. Poskytnout prostředky na transformaci, přechod na šetrnější formy hos-

Manažerka PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců Kateřina Urbánková Foto archiv

podání a zároveň respektovat regionální specifika – jako třeba velikost farem. Jakkoliv jsem přesvědčena, že princip zastropování a degresivity je správný a nevyhnutelný, vnímám jako neakceptovatelné nastavit jej jednotně pro celou EU. U nás by negativně dopadl na většinu farem – nejen na střední a velké podniky. V některých členských státech téměř na nikoho, a to je možná cíl. Stejně tak je z našeho úhlu pohledu velmi problematické kofinancování SZP ze strany jednotlivých členských států. Mělo by podle mého názoru mít jednotnou úroveň, aby nedocházelo k souborům rozpočtů. Umím si představit, že někde budou chtít do zemědělství „nalít“ maximum, jinde naopak půjdou na povinné minimum, a to z hlediska rozpočtu i konkurenceschopnosti, nejen ekologického zemědělství v ČR i EU, není dobré.“

Předseda Společnosti mladých agrárníků ČR David Brož:

„Zemědělství nemá u mladých lidí zrovna nejlepší pověst, což se samozřejmě odráží i na jejich zájmu v agrárním sektoru studovat a pak i pracovat. Generační obměna prakticky neprobíhá, zemědělské podniky nemá kdo převzít a najímají méně kvalifi-

kovaných pracovníků ze zahraničí je jen částečným řešením. To je alfa a omegou řady problémů, které zemědělskou výrobu sužují nejen v Česku, ale i týká se to celé Evropy. Máme vážné obavy, že nová evropská zemědělská politika po roce 2027, která je podle dosavadního návrhu Evropské komise navíc silně podfinancovaná, tuto situaci ještě zhorší. Materiály, které jsme měli možnost prostudovat, svědčí o totálním rozboru struktury zemědělských

Předseda Společnosti mladých agrárníků ČR David Brož Foto archiv

podpor a mechanismu jejich rozdělování. Co ale zůstává, jsou přísné požadavky na hospodaření, které ve třetích zemích dodržovat nemusí, a byrokratická zátěž. Postrádáme naopak nějaké motivační faktory a nějaký plán, jak zatraktivnit obor široké veřejnosti, a především u mladé generace. Bez ní se můžeme s nějakou budoucností produkce potravin v Evropě rovnou rozloučit.“

Předseda Českomoravského svazu zemědělských podnikatelů Jiří Michalisko:

„Návrh nové společné zemědělské politiky EU na období 2028–2034 podle nás nedostatečně reflektuje specifické potřeby horských a podhorských oblastí. Tato místa přitom plní dů-

ležitě společenské a ekologické funkce. Zároveň udržují stabilní krajinný ráz, podporují biodiverzitu, napomáhají zadržet vodu v krajině pro rozsáhlé oblasti a udržují život na venkově. Bez cílené a dlouhodobé stabilní podpory však v těchto regionech hrozí ústup tradičního zemědělství, chovu hospodářských zvířat. Zejména nejistota ohledně kompenzací za znevýhodnění (ANC) a chybějící valorizace těchto plateb zvyšují tlak na menší hospodáře, kteří čelí vy-

Předseda Českomoravského svazu zemědělských podnikatelů Jiří Michalisko Foto archiv

sokým nákladům i omezeným přírodním podmínkám. Pokud nebude tato podpora jasně ukotvena, mnozí z regionu odejdou. To nevyhnutelně otevírá prostor jiným subjektům, které hledají půdu pouze jako investiční příležitost, ale často nejsou vázány na místní komunitu ani dlouhodobou péči o krajinu. To není kritika těchto aktérů, ale reálný důsledek politiky, která nechrání specifické podmínky těch, kdo v horách a podhůřích hospodář po generace. Evropa potřebuje politiku, která bude různorodá jako její krajina. Pokud má být SZP spravedlivá, musí zachovat prostor pro ty, kdo zajišťují nejen produkci potravin, ale i zdravé životní prostředí a stabilitu venkova v méně příznivých podmínkách.“

Společné stanovisko podporují další profesní a zájmové skupiny:

Agrární unie ČR
Horský agrární spolek
CropLife Česká republika
Lesnicko-dřevařská komora České republiky
Asociace profesionálních včelařů, z. s.
Českomoravská drůbežářská unie, z. s.
Český svaz včelařů, z. s.
Svaz chovatelů českého strakatého skotu, z. s.
Svaz chovatelů drůbeže ČR, z. s.
Svaz chovatelů holštýnského skotu ČR, z. s.
Svaz chovatelů prasat z. s.
Unie chovatelů hospodářských zvířat, z. s.
Českomoravská slechtitelská a semenářská asociace
Českomoravský cukrovnický spolek
Český bramborářský svaz, z. s.
Český modrý mák z. s.
Ovocnářská unie České republiky, z. s.
Svaz květinářů a floristů České republiky
Svaz lnu a konopí ČR, z. s.
Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejin
Svaz pěstitelů cukrovky České republiky
Svaz pěstitelů chmele ČR
Svaz školkařů České republiky, z. s.
Zelinařská unie Čech a Moravy z. s.
Asociace výrobců lahůdek z. s.
Česká asociace barelových watercoolerů ČABW z. s.
Českomoravský svaz mlékárenský z. s.
Český svaz pivovarů a sladoven, z. s.
Český svaz zpracovatelů masa
Český škrobářský svaz
Rybářské sdružení České republiky
Sdružení drůbežářských podniků
Společenstvo mlynářů a pekařů ČR, z. s.
Spolek pro komodity a krmiva
Svaz lihovarů České republiky
Svaz minerálních vod, z. s.
Svaz pekařů a cukrářů v České republice, z. s.
Svaz průmyslových mlýnů České republiky
Svaz vlnařů České republiky, z. s.
Svaz výrobců nealkoholických nápojů
Unie destilátérů z. s.
Unie výrobců a dovozců lihovin České republiky
Vinařská unie ČR, z. s.
Zájmové sdružení právnických osob konzervářsko-lihovarského průmyslu

(Zdroj: Agrární komora ČR)

Zemědělec

Odborný a stavovský týdeník

Vychází od
roku 1919

číslo 44/2025 • 27. října 2025 • ročník XXXIII

cena 26 Kč/1,20 € • předplatitel 24 Kč/1,10 €

Řešením jsou cizinci

České zemědělství v současné době zaměstnává necelých 100 000 lidí. Jak bylo uvedeno na konferenci s názvem Zaměstnávání cizinců v zemědělství, kterou uspořádal Zemědělský svaz ČR, resort se dlouhodobě potýká s nedostatkem kvalitních pracovníků. Jejich stálý deficit se pohybuje přibližně kolem 5000 pracovníků. Důvodem je to, že práce v tomto sektoru je náročná, fyzicky i psychicky, a je zároveň jedním z oborů s nejnižším průměrným odměňováním mezi sledovanými sektory. Zahraniční zaměstnanci se proto stávají doslova páteří fungování moderních provozů.

Zdeněk Makovička

Sektor prochází transformací s enormním nástupem digitalizace, robotizace a nové mechanizace, což upravuje i profil požadovaných zaměstnanců. Bez dostatečné a stabilní pracovní síly hrozí, že Česko sklouzne do závislosti na dovozu potravin, což ohrozí potravinovou soběstačnost a kvalitu domácí produkce. Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) se zaměřuje na vládní programy ekonomické migrace pro navázání dlouhodobějších pracovních vztahů. Tim nejběžnějším titulem je zaměstnanec karta. Nejvíce využívaným nástrojem je program Kvalifikovaný zaměstnanec, určený pro středně a místně kvalifikované profese. Tento program je teritoriálně omezen na vybrané země, mezi které patří například Filipíny, Mongolsko, Ukrajina, Srbsko, Kazachstán, Thajsko, Moldavsko, Gruzie a další. Největší poptávka potom směřuje na pracovníky z Filipín, Mongolska a Moldavska. Aby se zaměstnavatel mohl do programu zapojit, musí působit v ČR minimálně dva roky, zaměstnávat alespoň šest zaměstnanců po dobu tří měsíců a garantovat mzdu nejméně ve výši 1,2násobku minimální mzdy. Program Kvalifikovaný zaměstnanec není určen pro agentury práce.

Jak na konferenci řekl Jan Srb z Ministerstva zemědělství, resort rovněž využívá program Mi-

V českém zemědělství pracuje kolem 100 000 lidí, stálý deficit kvalitních pracovníků se přitom odhaduje na 5000 lidí
Foto Zdeněk Makovička

možné pracovní vízum, který je doplňkovým nástrojem právě pro zemědělství a potravinářství a je určen pro pomocné a ne-kvalifikované pozice. Toto vízum je vydáváno na dobu maximálně jednoho roku a neumožňuje změnu zaměstnavatele. Původně bylo určeno pro Ukrajince, ale po pozastavení v roce 2022 bylo následně obnoveno pro Mongolsko, Gruzii, Severní Makedonii a Bosnu a Hercegovinu. „Ministerstvo usiluje o to, aby bylo možné o toto vízum žádat z ČR a aby na něj mohli přecházet rovněž držitelé tak zvaného

víza strpění,“ řekl. Ukrajinští pracovníci, kteří získali dočasnou ochranu, mají volný přístup na trh práce, ale nemohou žádat o zaměstnaneckou kartu. Mohou však přejít na status Zvláštní dlouhodobý pobyt na pět let, který jim volný přístup na trh práce zachovává.

Zástupci Ministerstva vnitra Ondřej Brychta a Lukáš Knapek uvedli, že tato instituce zavedla pro držitele zaměstnaneckých karet v letošním roce významné změny. Například ochranná lhůta pro nalezení nového zaměstnavatele po ztrátě práce se pro-

dloužila z 60 na 90 dnů. Pokud cizinec změnu řádně neoznámí, karta automaticky ze zákona zaniká. Změna zaměstnavatele je navíc omezena, oznámit ji může pouze držitel karty, a to nejdříve po šesti měsících od jejího vydání. Klíčovou integrační povinností je tak zvaný Adaptační integrační kurz. Cizinci přicházející přes program Kvalifikovaný zaměstnanec jej musí absolvovat do jednoho roku od převzetí po-bytového oprávnění. Neabsolvování může vést k opakovaným pokutám až 10 000 Kč. Zaměstnavatelé mají povinnost spolupracovat s integračním centrem a kurz mohou pro své zaměstnance zajistit přímo ve firmě za zvýhodněnou sazbu. „Veškeré informace, včetně online objednání na pracoviště, jsou přitom dostupné na informačním portálu pro cizince IPC.gov.cz,“ sdělil Lukáš Knapek. Zástupci Zemědělského svazu ČR na konferenci chválili efektivní spolupráci se zúčastněnými ministry zemědělství, průmyslu a obchodu a vnitra, která na konferenci prezentovala regulační rámec a praktické tipy související s agendou zaměstnávání cizinců v zemědělství.

„V českém zemědělství chybí zejména zaměstnanci v profesích, jako jsou ošetrovatelé zvířat, dojíčci, traktoristé, ale i agromonové, zootechnici a specialisté na obsluhu moderní techniky. Abychom zajistili dlouhodobý přísun pro zemědělce, je nezbytné mít stabilní, legální a transparentní systém, který umožní efektivní a spravedlivé zaměstnávání pracovníků z ciziny. Zahraniční pracovní síla je pro zemědělce cenným partnerem. Kromě jiného je klíčové zaručit pracovní právní ochranu a vyhnout se šedé ekonomice,“ připomněla Lenka Šimová, ředitelka personální agentury AgroJobs, jejímž zřizovatelem je právě Zemědělský svaz ČR.

Zrušení pásma kataránní horečky

(mak) – V reakci na vývoj nákazové situace zrušila Státní veterinární správa (SVS) v České republice pásmo kataránní horečky ovčí (KHO). Z důvodu vysoké aktivity hmyzu přenášejícího nákazu (tiplika) se nákaza v rámci ČR nadále rychle šíří a rozdělovat v tuto chvíli z hlediska KHO zemi na pomyslné dvě části již přestává mít původní smysl. Jak uvedla SVS v tiskové zprávě, vydáním těchto nových mimořádných veterinárních opatření (MVO) přestávají v rámci ČR platit omezení v případech přemísťování zvířat v rámci státu. Pro vývoz zvířat do zahraničí je i nadále nutno postupovat podle legislativních podmínek unie, případně konkrétních nečlenských zemí. Nejlepší prevencí proti nákaze je dobrovolná vakcinace zvířat. SVS v září a říjnu postupně v důsledku šíření ná-

kazy směrem na východ rozšiřovala pásmo o další okresy Pardubického, Olomouckého kraje a Kraje Vysočina. Pásmo se tak rozšířilo až na zhruba tři čtvrtiny území ČR. Nyní se nákaza rozšířila také do Moravskoslezského kraje. SVS se proto rozhodla, že nepůjde dále cestou stálého rozšiřování pásma. Od začátku roku eviduje SVS celkem 159 hospodářství, v nichž byla KHO potvrzena. V nově vydaných MVO zůstávají ustanovení k vakcinaci zvířat proti KHO (sérotypu 3) a nařízení k postupu v hospodářstvích v případě podezření na nákazu KHO a potvrzení nákazy KHO. „Chovatelům vlivných zvířat jako nejlepší možnou prevencí proti zavlečení nákazy do chovu doporučujeme zvážet vakcinaci jejich chovů proti KHO sérotypu 3,“ řekl ústřední ředitel SVS Zbyněk Semerád.

inzerce

LG 50.479 SX EXPRESS®

ZEVO STŘELICE, a.s. (BI)
30 ha 4,1 t/ha

Agro MONET, a.s. (BI)
90 ha 4,4 t/ha

AGROLIP, a.s. (HO)
60 ha 4,6 t/ha

www.lgseeds.cz

Publicistika

Ne reformě zemědělské politiky

České zemědělské a potravinářské nevládní organizace, jejichž členové uvádějí na trh zhruba devadesát procent v tuzemsku vyprodukovaných potravin, se připojují k desítkám dalších organizací napříč Evropou a odmítají jak první návrh zemědělského rozpočtu Evropské unie na období 2028 až 2034, tak i společné zemědělské politiky (SZP) EU. Informovala o tom tisková mluvčí Agrární komory ČR Barbora Pánková. **strana 8**

Rostlinná výroba

Kukuřice převážně pro dojnice

Široké portfolio hybridů kukuřice představila návštěvníkům výstavy Den Zemědělce společnost KWS Osiva, s. r. o. Převládaly silážní materiály ve FAO 200 až 270, mezi nimiž nechyběly klíčové hybridy KWS Salamandra, Amaveritas či Ludmilo. Do desítek vybraných hybridů zařadili zástupci společnosti také jeden materiál s dominantním využitím na zrno – KWS Arturello. **strana 22**

Živočišná výroba

Holštýnský šampionát

Konečně má ČR opět národní holštýnskou šampionku. Po odložených termínech kvůli mimořádným veterinárním opatřením se podařilo uspořádat tuto prestižní přehlídku nejlepších plemen. Největší radost, ale i překvapení přinesl šampionát do obou chovů – rodinné farmě Chlářových z Milošovic a nováčkoví v této nejvyšší soutěži Zemědělské společnosti Svobodné a. s., Havlovic. **strana 36**

Zemědělská technika

Radličky, dláta a lopatky v Kamení

Součástí programu výstavy Den Zemědělce v Kamení u Pelhřimova bylo tradičně také praktické předvádění práce zemědělské techniky. V tématu zpracování půdy a seti si poradatel pro návštěvníky připravil ukázky orby, bezorebného zpracování půdy a seti. Praktického předvádění v kategorii Zpracování půdy – podmiatče, kypriče a bezorebné sečí stroje se zúčastnilo celkem 22 souprav. **strana 39**

Pozvánka na odbornou konferenci
KWS OSIVA s.r.o.

Pěstování kukuřice v roce 2026

- 5. 11. 2025 – Tetčice, Hotel U Círků
- 6. 11. 2025 – Vsisko, Hostinec U Facků
- 12. 11. 2025 – Plzeň, Parkhotel Plzeň
- 13. 11. 2025 – Žehuň, Hotel Na Farmě

SEJEME
BUDOUCNOST
OD ROKU 1856

KWS

